

In Flanders Fields the poppies blow
Between the crosses, row on row that mark our place.
And in the sky the larks, still bravely singing,
Fly scarce heard amid the guns below...

Tot daar de eerste versregels van het wereldberoemde gedicht "In Flanders Fields" van John Mc Crae...

Het is een gedicht van de Canadese militaire arts John Mc Crae, die het schreef nadat hij een soldaat had helpen begraven en neerkeek over de talloze houten kruisjes die de graven van zoveel gesneuvelden markeerden. John Mc Crae werd geboren in Ontario op 30 november 1872. De definitieve versie van zijn gedicht schreef hij op 8 december 1915. Hij stierf op 28 januari 1918 in Boulogne-sur-mer aan de gevolgen van een longontsteking en hersenvliesontsteking. Hij werkte toen in een veldhospitaal en werd 45 jaar oud.

In Nederlandse vertaling, gaat het gedicht ongeveer als volgt:

*In Vlaanderens velden bloeien de klaprozen
Tussen de kruisen, rij aan rij,
die de rustplaats aangeven van jou en mij.
En hoog in de lucht
Vliegen leeuweriken, dapper kwelend rond,
Hun gezang overstemd door kanongebulder op de grond.*

*Wij zijn de doden...
Enkele dagen geleden leefden we nog,
Voelden we de dageraad en zagen we de ondergaande zon
beminden we en werden we bemind zoveel het kon
We moesten het echter in het gevecht ontgelden.
Nu liggen we hier in Vlaanderens velden.*

*Zet onze strijd met de vijand voort
Met bevende hand reiken we u de toorts
Aan u de taak om haar zichtbaar te dragen
Beschaam het vertrouwen niet dat we vragen
Anders is het alsof onze geofferde levens niet telden
En zullen wij niet slapen,
Ook al bloeien de klaprozen in Vlaanderens velden...*

Wat is de rol van de kollebloemen of klaprozen (poppies)? Klaprozen bloeien als andere planten in de buurt dood zijn. Klaprozenzaden kunnen jarenlang op de grond liggen en pas beginnen te groeien als de nabije planten en struiken weg zijn, bijvoorbeeld als de grond werd omgewoeld en vervuild. De meeste klaprozen zijn altijd waar te nemen op plekken waar slooppuin in de grond ligt. De klaproos is namelijk een pioniersoort.

Natuurlijk was de grond rond de loopgraven in de Eerste Wereldoorlog grondig 'omgespit' en besmet door de gevechten en bombardementen. McCrae moet dan ook honderden klaprozen hebben zien bloeien toen hij in 1915 het gedicht schreef.

Maar de klaproos heeft nog een andere betekenis in *In Flanders fields*. Sommige klaprozen, die gerekend worden tot de papavers, worden gebruikt om opium en morfine van te maken; morfine is een sterk verdovend middel dat vaak werd gebruikt om de pijn van gewonde soldaten te stillen - soms voor eeuwig. De laatste verzen *We shall not sleep, though poppies grow / In Flanders fields* duiden op de verdovende werking van morfine.

Daarenboven is de aanblik van de bloem vervuld van symboliek:

- de blaadjes van de bloem zijn rood als het bloed van de gevallenen,
- het binnenste van de klaproos is zwart, kleur van rouw
- en in het hart van de bloem is ook een kruisvorm te zien, symbool van lijden en verlossing bij uitstek.